

PROGRAM WYCHOWAWCZY

***DOMU WCZASÓW DZIECIĘCYCH
w PORĘBIE WIELKIEJ***

OPRACOWNIE: Adela Duda
Joanna Paryś

PROGRAM WYCHOWAWCZY DOMU WZASÓW DZIECIECYCH W PORĘBIE WIELKIEJ

„By przez hart zdrowia i hart myśli z Poręby; młodzi tężsi wyszli”

Władysław Koch

Myśl przewodnią misji DWDz w pracy opiekuńczo-wychowawczej warto poprzeć słowami Jana Pawła II, które wygłosił w przemówieniu w UNESCO

„W wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem; o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał, aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada, umiał bardziej i pełnie być człowiekiem, to znaczy, ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich.”

Program opracowano w oparciu o:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 17.10.1997.
2. Ustawa o systemie z dn. 7.09.1991.
3. Karta Nauczyciela ze zmianami z dn.
4. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
5. Konwencja o Prawach Dziecka.
6. Statut DWDz.
7. Program Profilaktyczny DWDz.

Zgodnie z podstawą programową (Dz.U. nr 61 poz. 625, Rozporządzenie MEN z dnia 21.05.2001r) nauczyciele powinni wspierać zadania wychowawcze rodziców tak, by umożliwić uczniom podejmowanie odpowiedzialności za własne życie rozwój osobowy. Powinni w pracy wychowawczej wskazywać ideał, zgodnie z którym uczeń dojrzały dobrze przygotowany do życia w społeczeństwie, to człowiek uczciwy umiejący żyć z innymi i dla innych.

WSTĘP

Wychowanie dziecka, to proces świadomy, celowy, bardzo złożony i trudny, który polega na planowym wpajaniu dziecku przez rodziców, nauczycieli i wychowawców zasad oraz reguł, którymi ma się ono kierować w swoim życiu i postępowaniu.

Wychowanie rozumiemy jako przywracanie w dzieciach i młodzieży odpowiedniej rangi wartościom moralnym, dobru, prawdzie, godności, miłości i sprawiedliwości. Mamy nadzieję, że w wyniku działania naszego programu opiekuńczo – wychowawczego bardziej zintegrujemy środowisko wewnątrzszkolne oraz rodziców i nauczycieli. A spójne cele i działania spowodują wychowanie naszych podopiecznych na dobrych Polaków, gotowych do podejmowania odpowiedzialnych decyzji.

Chcielibyśmy w środowisku oświatowym i lokalnym być postrzegani i odbierani jako instytucja dobra, przyjazna i życzliwa uczniom, zapewniająca im wszechstronny rozwój psychofizyczny.

Nauczyciele – wychowawcy w swojej pracy opiekuńczo - wychowawczej powinni zmierzać do tego, aby uczestnicy turnusów :

1. znajdowali w DWDz środowisko wszechstronnego rozwoju osobowego (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym)
2. rozwijali w sobie dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie
3. mieli świadomość życiowej użyteczności zarówno poszczególnych przedmiotów nauczania, jak i całej edukacji na danym etapie
4. stawali się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra w jego wymiarze intelektualnym i społecznym, godząc umiejętnie dążenie do dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialność za siebie z odpowiedzialnością za innych, wolność własną z wolnością innych
5. poszukiwali, odkrywali i dążyli na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia wielkich celów życiowych i wartości ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie
6. uczyli się szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz przygotowywali się do życia w rodzinie, społeczności lokalnej, w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych
7. przygotowywania do rozpoznawania wartości moralnych
8. kształtowali w sobie postawę dialogu, umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów.

I OBSZAR DZIAŁANIA:

Wychowanie patriotyczne.

CELE OPERACYJNE:

- Poznajemy historię, kulturę regionu Zagórzan i kraju.
- Uczymy szacunku dla tradycji, ojczyzny i symboli narodowych
- Kształtujemy postawy obywatelskie
- Rozwijamy zainteresowania kulturą i sztuką.

FORMY REALIZACJI:

- Udział w uroczystościach państwowych i lokalnych.
- Obchodzimy rocznice: Odzyskania Niepodległości, Uchwalenia Konstytucji 3 Maja, rocznicę urodzin i śmierci Władysława Orkana.
- Propagujemy wiedzę na temat Gorców poprzez realizację ścieżek: regionalnej i krajoznawczo-przyrodniczej (wycieczki i spacery po okolicy).
- Organizujemy konkurs: „Czy znasz Porębę Wielką?”.
- Sprawujemy opiekę nad grobami na cmentarzu w Niedźwiedziu.
- Wdrażamy uczniów do samorządności: Samorząd turnusowy, grupowy.
- Zapoznajemy uczniów z prawami dziecka.
- Uświadamiamy uczestnikom turnusów ich prawa i obowiązki.
- Respektujemy prawa i obowiązki zawarte w wymienionych dokumentach.
- Uświadamiamy, że rodzina jest trwałą, bezpieczną podstawą życia społecznego.
- Kształtujemy umiejętność obserwacji i oceny zjawisk zachodzących w rodzinie.
- Rozwijamy poczucie przynależności do społeczności europejskiej
- Organizujemy wycieczki do muzeów, galerii sztuki.
- Zapoznajemy z różnorodnymi tekstami kultury i dziełami sztuki podczas zajęć.
- Przybliżamy sztukę poprzez organizowanie wystaw prac plastycznych uczestników turnusów.
- Wspieramy pomysły pozwalające na wykorzystanie inwencji twórczej uczniów.
- Utrwalamy zasady kulturalnego zachowania i dbałości o język ojczysty.

OSOBY ODPOWIEDZIALNE:

Nauczyciele - wychowawcy DWDz, Dyrektor DWDz, opiekun Samorządu Turnusowego, bibliotekarz, nauczyciele ze szkół macierzystych.

TERMINY REALIZACJI:

Według potrzeb.

EFEKTY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH:**UCZESTNIK TURNUSU:**

- dostrzega wartość tradycji, kultury i historii regionu Zagórzan i kraju;
- ma poczucie przynależności narodowej;
- opiekuje się miejscami pamięci narodowej i obiektami historycznymi;
- poznaje region Gorców
- jest współorganizatorem życia placówki;
- aktywnie uczestniczy w pracach na rzecz grupy i DWDz;
- uczy się odpowiedzialności, sumienności przy podejmowaniu decyzji i realizacji działań;
- zna prawa dziecka;
- zna prawa i obowiązki uczestnika turnusu, system nagród i kar;
- pomaga potrzebującym;
- wie o znaczącej roli rodziny w życiu człowieka;
- poznaje kulturę, zwyczaje panujące w innych krajach europejskich;
- ma świadomość bycia Europejczykiem;
- kształtuje swoją wrażliwość;
- ma poczucie piękna;
- pogłębia swoją wiedzę;
- zna najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej, europejskiej i światowej;
- uczy się dostrzegać różnorodność otaczającej rzeczywistości i interpretować ją w twórczy sposób;
- czyta literaturę;
- ma świadomość językową, potrafi dbać o kulturę języka polskiego;
- rozwija swoje zdolności artystyczne;
- uczestniczy w wybranych formach kulturalnych i jest twórcą kultury.

II OBSZAR DZIAŁANIA:

Wspieranie indywidualnego rozwoju uczestnika turnusu.

CELE:

- Kształtujemy rozwój intelektualny uczestnika turnusu.
- Wspomagamy rozwój emocjonalny uczestnika turnusu.
- Wspieramy uczestnika turnusu w promowaniu własnej twórczości.
- Przygotowujemy uczestnika turnusu do prawidłowego wyboru drogi życiowej.

FORMY REALIZACJI:

- Organizujemy konkursy przedmiotowe.
- Stosujemy aktywizujące metody pracy podczas zajęć.
- Umożliwiamy korzystanie z zasobów biblioteki.
- Stosujemy wzmocnienia pozytywne.
- Kształtujemy umiejętność hierarchizacji wartości oraz dokonywania wyborów.
- Uczymy uczenia się.
- Prowadzimy zajęcia wychowawcze, podczas których kształtujemy poczucie tolerancji, solidarności, potrzeby wzajemnej pomocy, rozwijamy umiejętności trafnej oceny własnych reakcji, nazywania uczuć i poczucia własnej wartości.
- Uczymy postaw asertywnych, odpowiedzialności za siebie, drugiego człowieka, mienie własne i cudze.
- Stosujemy techniki relaksacyjne.
- Kształtujemy umiejętność komunikowania się werbalnego i pozawerbalnego.
- Przeprowadzamy ankiety, rozmowy, mające na celu zdiagnozowanie samopoczucia uczniów, ich stosunku wobec DWDz, nauczycieli i rówieśników.
- Realizujemy założenia programu działań profilaktycznych przyjętego w roku szkolnym 2004.
- Pomagamy w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów i w ich twórczym wykorzystywaniu.
- Uczymy uczyć się.
- Organizujemy konkursy, turnieje, wystawy, zawody sportowe.
- Kształtujemy umiejętność oceny własnych możliwości.
- Mobilizujemy do systematycznej i uczciwej pracy.
- Uczymy przezwyciężyć stres.

- Przeprowadzamy wykłady, pogadanki, rozmowy z tematyki prozdrowotnej.
- Współpracujemy z Poradnią psychologiczno – pedagogiczną.

OSOBY ODPOWIEDZIALNE:

Nauczyciele – wychowawcy DWDz, Dyrektor, opiekun Samorządu Turnusowego, bibliotekarz, pielęgniarka, nauczyciele ze szkół macierzystych.

TERMIN REALIZACJI:

Według potrzeb.

EFEKTY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH:

UCZESTNIK TURNUSU:

- uczy się myśleć kreatywnie;
- korzysta ze źródeł;
- pogłębia wiedzę;
- kształtuje umiejętności selekcji, syntezy i analizy;
- zaspokaja ciekawość poznawczą;
- umie się uczyć;
- kształtuje swój światopogląd;
- dokonuje hierarchizacji wartości;
- świadomie dokonuje wyborów;
- ma świadomość, iż nawet mały sukces jest kolejnym krokiem na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia celów życiowych;
- poszukuje własnego miejsca w świecie;
- umie być samodzielny;
- rozumie potrzebę tolerancji;
- jest koleżeński;
- ma poczucie własnej wartości;
- dokonuje samooceny i samokontroli;
- potrafi rozmawiać;
- umie słuchać;
- ma poczucie bezpieczeństwa;
- zna techniki relaksacyjne;
- stosuje wizualizację i pozytywne myślenie;
- wie, gdzie zwrócić się z prośbą o pomoc;
- rozwija swoje możliwości;

- zyskuje pewność siebie;
- przestaje być anonimowy;
- odnosi sukcesy;
- jest kreatywny, odpowiedzialny, samodzielny;
- zna swoje predyspozycje;
- potrafi dokonać wyborów;
- rozumie potrzebę uczenia się;
- wie jak przezwyciężyć stres.

III OBSZAR DZIAŁANIA:

Ekologia i wychowanie prozdrowotne.

CELE:

- Uczymy umiejętności obcowania z przyrodą - ekorozwój.
- Promujemy zdrowy styl życia.
- Kształtujemy nawyki bezpiecznego zachowania się w placówce i poza nią.

FORMY REALIZACJI:

- Realizujemy autorskie programy ścieżek (krajoznawczo-przyrodnicza, regionalna prozdrowotna, rekreacyjno-sportowa).
- Uwrażliwiamy na piękno i tajemnicę otaczającego świata.
- Ukazujemy sposoby zapobiegania degradacji środowiska naturalnego.
- Uczestniczymy w akcjach promujących czystość Ziemi.
- Sprzątamy Świat.
- Organizujemy Święto Drzewa.
- Organizujemy apele, konkursy, wystawy twórczości dziecięcej.
- Kształtujemy właściwe nawyki higieniczne.
- Propagujemy kulturę fizyczną z uwzględnieniem indywidualnych możliwości dziecka.
- Uczymy aktywnie spędzać czas wolny.
- Organizujemy wycieczki autokarowe, piesze.
- Uświadamiamy zagrożenia cywilizacyjne oraz zagrożenia związane z nałogami: paleniem tytoniu, spożywaniem alkoholu i stosowaniem narkotyków oraz leków.
- Uczymy jak dokonywać właściwych wyborów zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi (przeciwdziałanie agresji).

- Wdrażamy plan działań profilaktycznych.
- Włączamy się w ogólnopolskie akcje: Dzień bez papierosa, Światowy dzień AIDS.
- Dbamy o estetykę sypialń, sal lekcyjnych, korytarzy i otoczenia DWDz.
- Wymagamy obuwia zmiennego od uczestników turnusów.
- Przeprowadzamy pogadanki BHP.
- Zapoznajemy z regulaminami obowiązującym na terenie placówki jak i regulaminami wycieczek.

OSOBY ODPOWIEDZIALNE:

Nauczyciele – wychowawcy DWDz, Dyrektor, opiekun Samorządu Turnusowego, pielęgniarka, bibliotekarz.

TERMIN REALIZACJI:

Według potrzeb.

EFEKTY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH:

UCZESTNIK TURNUSU:

- szanuje przyrodę, dostrzega jej wartość;
- nie niszczy środowiska naturalnego;
- nie zaśmieca swojego otoczenia;
- rozumie pojęcie ekologii;
- poszerza wiedzę;
- zna zagrożenia i najważniejsze ekologiczne problemy współczesnego świata;
- potrafi ocenić stan środowiska na podstawie obserwacji i prostych pomiarów;
- umie korzystać z dobrodziejstw przyrody;
- dba o higienę osobistą;
- rozumie potrzebę ruchu w życiu człowieka;
- podejmuje wybrane formy aktywności turystycznej;
- rozumie niebezpieczeństwo wynikające ze stosowania używek;
- ma świadomość zagrożeń cywilizacyjnych;
- umie powiedzieć „nie”;
- zna zasady zdrowego i racjonalnego odżywiania się;
- dba o estetykę otoczenia;
- chodzi w obuwii zmiennym;
- zachowuje się odpowiedzialnie;
- zna regulaminy obowiązujące na terenie DWDz i regulaminy wycieczek;

- zna zasady bezpiecznego wypoczynku;
- wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia;

IV OBSZAR DZIAŁANIA:

Współpraca z nauczycielami ze szkół macierzystych, rodzicami.

CELE:

- Wspieramy rodziców i szkoły w działalności wychowawczej.
- Umacniamy więzi rodzinne.
- Kształtujemy poczucie więzi ze społecznością.
- Ustalamy formy współdziałania.
- Kształtujemy umiejętność odróżniania fikcji i propagandy (reklamy) od rzeczywistości, w tym również w sektach religijnych.

FORMY REALIZACJI:

- Podejmujemy działania na rzecz integracji (grupowej, klasowej, turnusowej, lokalnej).
- Prowadzimy indywidualne rozmowy z opiekunami, rodzicami oraz z dziećmi.
- Kształtujemy umiejętność współpracy starszych i młodszych uczestników w ramach „jednej rodziny turnusowej”.
- Wprowadzamy zajęcia z tematyki związanej z rolą rodziców w życiu, hierarchii wartości oraz pełnienia obowiązków rodzinnych.
- Dążymy do budowania więzi na płaszczyźnie rówieśniczej jak i pokoleniowej.
- Prowadzimy rozmowy i pogadanki w celu podniesieni autorytetu rodziny.
- Przekazujemy wiedzę na temat dostępnych źródeł pomocy prawnej, socjalnej i kulturowej dla rodziny.
- Kształtujemy postawę poszukiwania pomocy od najbliższych do dalszych środowisk.

OSOBY ODPOWIEDZIALNE:

Nauczyciele – wychowawcy DWDz, nauczyciele ze szkół macierzystych, Dyrektor, opiekun Samorządu Turnusowego, bibliotekarz.

TERMIN REALIZACJI:

Według potrzeb.

EFEKTY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH:**UCZESTNIK TURNUSU:**

- przebywa w otoczeniu, które jest świadome zagrożeń i problemów wychowawczych;
- ma zapewniony harmonijny rozwój intelektualny, emocjonalny, psychofizyczny; dostosowany do indywidualnych potrzeb i możliwości;
- poznaje zasady współżycia i współtworzenia wspólnoty turnusowej;
- kształtuje umiejętność zbiorowego działania;
- posiada wiedzę na temat hierarchii wartości jak i ról jakie przypadają w rodzinie poszczególnym jej członkom;
- wie, że tradycja i szacunek budują więzi rodzinne i są jej mocnym fundamentem;
- umie troszczyć się o dobrą atmosferę – „Żyj tak, by innym z tobą było dobrze”;
- znajomość powszechnie akceptowanych i negowanych wartości funkcjonujących w społeczeństwie;
- umie rozróżniać normy: prawne, moralne, obyczajowe swojego środowiska społecznego;
- jest świadomy zagrożeń związanych z działaniem sekt religijnych, zna zasady; funkcjonowania subkultur młodzieżowych i wie jak bronić się przed ich negatywnym wpływem

Wychowanie obejmuje człowieka we wszystkich sferach jego osobowości. Wychowawcy powinni pamiętać, że wychowują przede wszystkim własnym przykładem, wiernością wyznaczonym normom etycznym. Dlatego:

- ❖ szanują i uczą poszanowania godności każdego człowieka oraz szacunku do życia ludzkiego,
- ❖ kierują się we wszystkich swoich działaniach prawdą i umiłowanie prawdy przekazują wychowankom,
- ❖ uczą rozróżniania dobra i zła, umacniając w młodym człowieku dobro,
- ❖ kochają i uczą miłości do kraju ojczystego, tradycji i szeroko pojętej kultury narodowej,
- ❖ wszyscy pracownicy DWDz reagują na wszelkie przejawy niewłaściwego zachowania uczestników turnusów,
- ❖ wszyscy wymagają od uczestników turnusów odpowiedzialnych postaw, tworząc jednocześnie klimat rzetelnej i życzliwej pracy,
- ❖ wszyscy pracownicy DWDz troszczą się o atmosferę otwartości, życzliwości, dialogu, ogarniając tym klimatem młodzież,
- ❖ wszyscy pracownicy DWDz dbają by placówka była estetyczna i schludna,
- ❖ odpowiedzialna postawą i działaniami wspierają rozwój dzieci, ich zdolności i zainteresowania,
- ❖ udziela uczestnikom turnusów pomocy w przewyciężaniu wszelkich niepowodzeń,
- ❖ pozwala wychowankom na wyrażanie własnych poglądów,
- ❖ jest wymagający w stosunku do siebie i uczniów,
- ❖ jest konsekwentny, umiejętnie stosuje nagrody i kary,
- ❖ wdraża uczestników turnusu do samooceny i samokontroli,
- ❖ współpracuje z rodzicami w zakresie kierunku rozwoju osobowości dziecka

PODSUMOWANIE

Na wychowanie dziecka mają wpływ wszyscy to w każdym momencie jego życia – rodzice, koledzy, nauczyciele. Wychowanie jest zadaniem najtrudniejszym do dobrego zaplanowania i oceny jego realizacji. Wychowanie dzieci należy w głównej mierze do rodziców, a każda placówka oświatowa może jedynie dawać pewne wsparcie w tych działaniach. Nauczyciel wychowawca, jest niejako egzekutorem zapisów wszelkich ustaw i w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem dzieci, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności osobistej każdego dziecka.